

КОНЦЕПЦІЯ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК СКЛАДОВА ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ

А. Ю. КИРИЧЕНКО, студ.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Основним принципом інклюзивного розвитку економіки є гармонійне існування кожної людини, що досягається внаслідок залучення більшої частини трудових ресурсів до ефективної економічної діяльності, зниження рівня бідності, підвищення стабільності в країні, інвестування сфери освіти та охорони здоров'я, модернізації системи соціального захисту, проведення заходів покращення екологічного стану та переходу до «зеленої» економіки та економіки замкнутого циклу. Таким чином, можна сказати, що інклюзивне зростання орієнтовано перш за все на людину як основну продуктивну силу суспільства та невід'ємну частину його соціально-економічної системи. Саме завдяки людині та її творчій діяльності стають можливими інноваційні процеси, наукові відкриття, технічні винаходи. Оскільки на цей час у розвинених країнах креативність є важливим елементом постіндустріальної економіки та набуває значення як чинник суспільного розвитку, існує необхідність відокремлення та формування нової моделі, що поєднує у собі економіку, науку, культуру та сучасні технології з акцентом на творчі здібності кожної особи. Виходячи з цього, об'єктом нашого дослідження стає концепція креативної економіки.

Термін «креативна економіка» був запропонований журналом *Business Week* в серпні 2000 року, і хоч з того часу дана концепція отримала широкого розповсюдження, єдиного визначення цього поняття досі немає. Наприклад, конференція ООН з торгівлі та розвитку визначає креативну економіку як концепцію, що активно розвивається, діяльність, що поєднує у собі творчість та ідеї з інтелектуальною власністю, знанням та технологіями, а також суму всіх креативних індустрій. Згідно з класифікацією Європейського союзу, до креативних відносяться індустрії, у яких створюються, виробляються і поширюються товари та послуги, засновані на інтелектуальному капіталі, належать: реклама та маркетингові дослідження, діяльність видавництва, наукові дослідження та розробки, технічні випробування та аналіз, виробництво кінофільмів, відеофільмів та телевізійних програм, музичне видавництво, фотографія, архітектурна діяльність, комп'ютерне програмування та комп'ютерні ігри, мистецтво, розважальні та спортивні заходи, організація відпочинку та дозвілля.

Креативна економіка визнана значним елементом національного валового внутрішнього продукту, що стимулює інновації, передачу знань у всіх сферах економіки, формує привабливий інвестиційний клімат та сприяє інклюзивному зростанню держави. За останні роки обсяг світового ринку креативної продукції виріс більш ніж в 2 рази – з 208 млрд до 509 млрд дол. США. У сучасному світі на частку креативних індустрій припадає 3,4 % світового ВВП, що становить майже 1,6 трлн дол. США й удвічі перевищує обсяги щорічних надходжень від

міжнародного туризму. В ЄС у цих сферах вже зайнято 5,6 млн осіб та в майбутньому очікується перетікання значної кількості робочої сили з сфери промислового виробництва до сфери креативних індустрій.

Розвиток креативної економіки тісно пов'язаний з формуванням креативного класу, як соціальної групи населення, представники якого віддають перевагу не вертикальному руху по кар'єрній драбині, а горизонтальному, зі зміною місць праці на користь більш творчим, мають яскраво виражене відчуття індивідуальності та особистої свободи. З огляду на кількість людей та компаній, задіяних в креативній сфері, направленість економіки, частку прибутку від креативних продуктів, провідною країною визнана Великобританія. В Україні креативна економіка знаходиться на стадії становлення та потребує підтримки у вигляді грантових програм, розробки нормативно-правового забезпечення, розвитку людського та соціального капіталу.

Інтегральним показником, що характеризує рівень креативності, є глобальний індекс креативності. При його розрахунку враховуються інвестиції в наукові дослідження та розробки, кількість дослідників та патентів на душу населення, рівень та характер освіти. За цим показником Україна займає 45-е місце зі 139 країн, що є досить непоганим результатом та означає наявність резервів для розвитку креативності в країні. В той же час в рейтингу інноваційних країн Україна посідає 47-е місце, що свідчить про невідповідність кількості людей, що можуть здійснювати нові розробки наявному рівню розробок, тобто про не повне використання людського капіталу.

Креативна економіка добре відображає локальні особливості, розповсюджує важливі культурні та соціальні цінності суспільства та зберігає його ідентичність в епоху глобалізації, а також створює середовище, в якому людина хоче жити, працювати, мислити та створювати щось нове, що особливо актуально для сучасної України, адже оновлені ціннісні орієнтації на креативне мислення можуть змінити напрямок національної економіки в бік добробуту та процвітання в майбутній довгостроковій перспективі.